

غفلت از ارزش‌آوری گردشگری تاریخی و مذهبی/ میراثی که نباید فراموش شود

رونق صنعت گردشگری به‌ویژه گردشگری سلامت، تاریخی و مذهبی می‌تواند به توسعه اقتصاد بیمار ایران که سال‌ها از وابستگی آن به نفت انتقاد شده است، کمک کند و بستری برای ارزش‌آوری در شرایط تحریم باشد.

خبرگزاری مهر، گروه استان‌ها - مریم ساحلی: ایران سرزمین گنجینه‌های ازیادرفته است. هر گوشه از این سررا حکایتی شگفت در خود نهفته دارد که چشم‌ها را به تماشا فرامی‌خواند. دریا و رودخانه‌ها، کوه‌ها و آبشارها، جنگل‌های انبوه و چشمه‌های آب‌معدنی، غارها و دیوارنوشته‌ها، دشت و کویر، بناهای کهن و اماکن مقدس چون جامه‌ای سرشار از نقش و نگار این مرزوبوم کهن را در برگرفته است.

بی‌تردید این نعمات ارزشمند در صنعت گردشگری بسیار حائز اهمیت است و حتی گوشه‌ای از این موهبت عظیم می‌تواند اقتصاد کشور را متحول سازد اما در روزگاری که اقتصاد کشور و معیشت مردم در سایه سیاه تحریم‌ها بیمار است، ما اغلب از یاد می‌بریم که نفت تنها سرمایه کشور نیست.

نگاهی به اخبار منتشرشده نشان می‌دهد که سال گذشته ۱۱,۸ میلیارد دلار درآمد ارزی از طریق گردشگری نصیب ایران شده است این رقم اما می‌تواند با توجه بیشتر متولیان امر به گردشگری رشد چشمگیری داشته باشد.

بررسی ظرفیت‌های گردشگری در استان‌های مختلف کشور و تلاش برای بهره‌مند شدن از آن‌ها با نگرش گسترش گردشگری پایدار مسیری ارزشمند برای افزایش درآمدهای ارزی، ایجاد فرصت‌های شغلی و بهبود معیشت مردم است. توجه به ظرفیت‌های پنهان گردشگری و تلاش به‌منظور مهیا کردن زیرساخت‌های مناسب و معرفی جاذبه‌های گردشگری ازجمله مواردی است که در این حوزه باید موردتوجه قرار گیرد.

ظرفیت‌های گردشگری

گیلان همواره از استان‌های هدف گردشگری به‌شمار آمده و این به سبب طبیعت بهشت گونه این خطه سبز است اما واقعیت این است که جاذبه‌های طبیعی تنها ظرفیت گیلان در این حوزه نیست.

گردشگری سلامت با توجه به همسایگی گیلان با جمهوری آذربایجان، گردشگری دریایی، صنایع‌دستی متنوع و کاربردی و جاذبه‌های تاریخی گیلان ازجمله ظرفیت‌هایی است که بهره‌مند شدن از آن‌ها نیازمند اهتمام بیشتر مسئولان و فعالان حوزه گردشگری است.

گردشگری فرهنگی

گردشگری فرهنگی می‌تواند نگاه گردشگران بسیاری را به خود بخواند و گیلان برای گسترش فعالیت‌ها در این عرصه از ظرفیت‌های لازم برخوردار است. عضو هیئت‌علمی دانشگاه گیلان در گفتگو با خبرنگار مهر اظهار می‌کند: گردشگری فرهنگی در گیلان با مراسم، آیین‌ها و فعالیت‌های جشنواره‌ای شناخته می‌شود. گیلان دارای ظرفیت‌های بسیاری در زمینه گردشگری فرهنگی است و بیشتر گردشگرانی که راهی این استان می‌شوند پس از طبیعت‌گردی به سمت گردشگری فرهنگی روی می‌آورند.

هر گردشگری که وارد ایران می‌شود به‌طور متوسط ۱۵۳۰ دلار هزینه می‌کند و این مبلغ که قانوناً باید به چرخه

اقتصاد گردشگری وارد شود اگر بخواهد از محل گردشگری فرهنگی باشد، در کنار نفع اقتصادی می‌تواند موجب معرفی

فرهنگ و هنر نیز شود روشن بابایی همتی با اشاره به اهمیت برگزاری همایش‌های تخصصی با توجه به گردشگری فرهنگی از سوی نظام اداری متولی می‌گوید: بخشی از گردشگری فرهنگی، ورود گردشگران خارجی را شامل می‌شود که بیشترین درآمدزایی در حوزه گردشگری با حضور آن‌ها رخ می‌دهد. هر گردشگری که وارد ایران می‌شود به‌طور متوسط ۱۵۳۰ دلار هزینه می‌کند و این مبلغ که قانوناً باید به چرخه اقتصاد گردشگری وارد شود اگر بخواهد از محل گردشگری فرهنگی باشد، در کنار نفع اقتصادی می‌تواند موجب معرفی فرهنگ و هنر گیلان نیز شود، چراکه در زمینه گردشگری فرهنگی مبحث هنر و معرفی هنرمندان نیز مطرح می‌شود.

وی با بیان این که گردشگری فرهنگی امروز در دنیا، رویداد محور است به جشنواره‌های محصولات بومی و محلی اشاره کرده و می‌گوید: این جشنواره‌ها نظیر جشنواره انار در روستای انبوه رودبار یا جشنواره گلاب‌گیری گیلده شفت از قابلیت‌های گردشگری فرهنگی استان محسوب می‌شوند. همچنین از یاد نباید برد که صنایع‌دستی نیز از دیگر ظرفیت‌های گردشگری فرهنگی به شمار می‌آید که از اهمیت بسیار برخوردار است.

جاذبه های تاریخی گیلان

پیشینه زیست انسان در گیلان به هزاران سال پیش بازمی‌گردد و آثار تاریخی و فرهنگ به‌جای مانده از سالیان دور از جاذبه‌های مغفول مانده گردشگری در این استان است. معاون فرهنگی اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی گیلان در گفت‌وگو با خبرنگار مهر اظهار می‌کند: گیلان آثار باستانی بسیار زیادی را در خود جای داده است که دوره‌های پیش از تاریخ، تاریخی و اسلامی را در برمی‌گیرد.

ولی جهانی می‌افزاید: ۳۵۰۰ اثر شناسایی شده و ۱۱۰۰ اثر ثبتی خود حکایت از اهمیت این استان در حوزه میراث فرهنگی دارد.

وی ادامه می‌دهد: قدیمی‌ترین استقرار با ۲۳۰ هزار سال قبل در غار «دربند رشی» رودبار به ثبت رسیده و تنوع آثار اعم از محوطه، گورستان، بناها و بافت‌های تاریخی، قلعه‌ها، غارها، پناهگاه‌های سنگی و غیره در واقع بهشت پژوهشگران بوده و چه بسیار آثار ارزشمندی که برای شناخته شدن همت مضاعف محققان را می‌طلبد.

جهانی با اشاره به اینکه ویژگی‌های اختصاصی، تنوع و پراکندگی آثار در استان موجب می‌شود تا متناسب با سلیقه‌های متفاوت، رضایت گردشگران جلب شود، می‌گوید: در تمام مناطق طبیعی و یا نزدیک به آن اعم از جلگه، کوه، جنگل، دریا و غیره، بدون استثنا آثار تاریخی فاخر جلوه‌گری داشته و البته با برنامه‌ریزی هدفمند، مهیا ساختن زیرساخت‌ها، سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و دولتی افزایش ماندگاری گردشگران در استان رقم خورده و در نتیجه آن توسعه اقتصادی گیلان شتاب بیشتری خواهد گرفت.

آثار مشهور

بخشی از آثار تاریخی گیلان از شهرت ملی و جهانی برخوردارند، اما تلاش برای استفاده از این ظرفیت در عرصه گردشگری و همچنین معرفی دیگر آثار در گرو تلاش فعالان حوزه گردشگری است.

جهانی ادامه می‌دهد: بی‌تردید آثار شاخص استان از جمله تپه باستانی مارلیک، دژ قلعه رودخان، شهرک تاریخی ماسوله، بازار و بافت تاریخی شهر رشت، خانه‌های تاریخی صوفی در املش، بقعه شیخ زاهد لاهیجان در سطح ملی معرف حضور مردم فرهنگ دوست و علاقه‌مندان به میراث فرهنگی بوده و حتی در سطح جهان نیز از شهرت برخوردار هستند.

وی بیان می‌کند: چه اینکه اشیای ارزشمند تپه مارلیک در موزه‌های بزرگ جهان به معرض نمایش درآمده است؛ اگرچه که ثبت آثار در فهرست میراث جهانی یونسکو بسیار می‌تواند بر شهرت آثار بیفزاید و سیاست معاونت میراث فرهنگی اداره کل نیز در راستای تحقق این مهم بنا گذاشته شده است.

این باستان‌شناس در بخشی دیگر از این گفتگو یادآور می‌شود: بی‌شک بازدید و استقبال از آثار و بناهای شاخص استان همچون موزه میراث روستایی، شهرک تاریخی ماسوله، قلعه رودخان درخور و بسیار بالا بوده و همین توجه لزوم حفاظت از آثار را دوچندان می‌کند. حفاظت فیزیکی از طریق یگان حفاظت میراث فرهنگی، استحکام بخشی بناها و جلوگیری از ورود مضاعف بازدیدکنندگان از جمله اقداماتی است که به‌منظور کنترل ازدحام جمعیت در این اماکن صورت می‌پذیرد.

ضرورت توجه به ظرفیت های متعدد گردشگری در گیلان

گیلان از ظرفیت‌های متعددی برخوردار است که برای بهره‌مند شدن از آن‌ها، باید کوشید.

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری گیلان در گفتگو با خبرنگار مهر در این باره می‌گوید: تصمیم نظام برای حرکت به سمت توسعه گردشگری با اولویت گردشگری فرهنگی است. این بخش گردشگری حوزه‌های مذهبی، تاریخی، میراث و سلامت را نیز در بر گرفته و البته در استان‌هایی چون گیلان گردشگری خوراک نیز در این راستا مدنظر قرار می‌گیرد.

شهردار امیر انتخابی درباره گردشگری مذهبی در گیلان می‌افزاید: همسایگی با جمهوری آذربایجان، ویژگی استراتژیکی است که گیلان از آن برخوردار است. درواقع همسایگی با جمهوری آذربایجان ظرفیتی است که می‌توان از آن بهره‌مند شد.

وی ادامه می‌دهد: در همه ایران تعداد اماکن مذهبی به حدود ۸۹۰۰ می‌رسد، در گیلان هم اماکن مذهبی نظیر آرامگاه سید جلال‌الدین اشرف و خواهر امام وجود دارد اما متأسفانه در این زمینه تاکنون برنامه‌ریزی نداشتیم.

فعالیت ۷۵ دفتر خدمات گردشگری در گیلان

امیر انتخابی با اشاره به فعالیت ۷۵ دفتر خدمات گردشگری در استان گیلان، ادامه می‌دهد: این دفاتر از ما برنامه دریافت کرده‌اند و در زمینه جذب گردشگر و برنامه‌ریزی مناسب در این عرصه باید فعالیت داشته باشند.

وی یادآور می‌شود: واقعیت این است که در استان و کشور از هر نوع گردشگری، صحبت می‌کنیم، منظور تلاش برای جذب گردشگر خارجی است که برای کشور ارزآوری به همراه دارد. هم‌اکنون برنامه‌ای در حال ارائه به دفاتر خدمات گردشگری است تا عملکردشان با توجه به میزان گردشگرانی که وارد گیلان می‌کنند، مورد محاسبه قرار گیرد و تمدید مجوز فعالیتشان را منوط به برنامه‌ریزی آن‌ها برای جذب گردشگران مذهبی، سلامت و خوراک از کشورهای همسایه و منطقه به استان گیلان دانسته‌ایم. چراکه گردشگری یک صنعت بین‌المللی است و فعالان این حوزه باید برای افزایش ورود گردشگران خارجی تلاش کنند.

مدیرکل میراث فرهنگی گیلان با تاکید بر اهمیت تبلیغات و فعالیت در فضای مجازی، یادآور می‌شود: امروزه فعالان عرصه بومگردی نیز به فعالیت در فضای مجازی برای جذب گردشگر توصیه می‌شوند. ظرفیت توسعه گردشگری در استان گیلان وجود دارد و امید می‌رود که در قالب‌های طراحی‌شده گام برداریم و به امید خدا به اهدافی که در استان گیلان ترسیم کرده‌ایم، دست‌یابیم.

وی ادامه می‌دهد: باید هدف‌گذاری کرد گردشگری که وارد استان می‌شود یک‌چهارم هزینه‌ای که در استان گیلان می‌کند از صنایع دستی فاخر استان خریداری کند. برای برند سازی و افزایش کیفیت صنایع دستی استان هم باید بکوشیم. ارزآوری برای کشور در حوزه گردشگری با جذب گردشگران خارجی میسر می‌شود.

واقعیت این است که شاهراه دستیابی گیلان به توسعه پایدار و کاهش مشکلات اقتصادی این استان در گرو گسترش صنعت گردشگری در گیلان و همچنین تلاش برای حفظ و نگهداری جاذبه‌های متعدد گردشگری موجود است .

البته از یاد نباید برد که ارتقای گردشگری گیلان نه تنها در بهبود اقتصاد این استان مؤثر است بلکه می‌تواند یاری‌رسان اقتصاد کشور باشد.